

Sygn. akt III AUa 988/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 13 maja 2015 r.

Sąd Apelacyjny w Łodzi III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w składzie:

Przewodniczący: SSA Jacek Zajązkowski (spr.)

Sędziowie: SSA Jolanta Wolska

del. SSO Joanna Baranowska

Protokolant: st. sekr. sąd. Kamila Tomasik

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 13 maja 2015 r. w Ł.

sprawy **M. S.**

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w O.**

o emeryturę,

na skutek apelacji M. S.

od wyroku Sądu Okręgowego w Kaliszu

z dnia 2 czerwca 2014 r. sygn. akt V U 861/13,

oddala apelację.

Sygn. akt III AUa 988/14

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 11 czerwca 2013r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O. odmówił M. S. prawa do emerytury dla utrudnionych w warunkach szczególnych ponieważ nie udowodnił minimum - 15-letniego okresu takiej pracy. Organ rentowy nie uwzględnił do stażu pracy w warunkach szczególnych, okresów zatrudnienia wnioskodawcy w Przedsiębiorstwie (...) Rolniczego w O. w latach 1974-1992, oraz okresów pracy wykonywanej w (...) we W. od 27 lutego 1995r. do 22 października 1996r. od 8 listopada 1996r. do 23 grudnia 1996r. i od 17 lutego 1997r. do 31 marca 1997r.

W odwołaniu od powyższej decyzji M. S. wniósł o jej zmianę i przyznanie prawa do emerytury podnosząc, że będąc pracownikiem (...)ol w O. pracował na stanowisku stolarza, które zostało wymienione w zarządzeniu nr 11 Ministra Gospodarki Przestrzennej i (...) z dnia 26 sierpnia 1988r. w sprawie stanowisk pracy w budownictwie, na których są wykonywane prace w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze uprawniające do wzrostu emerytury (Dz.Urz. nr 11, poz. 43).

Organ rentowy wniósł o oddalenie odwołania.

Zaskarżonym wyrokiem z dnia 2 czerwca 2014r. Sąd Okręgowy w Kaliszu oddalił odwołanie.

Sąd Okręgowy ustalił, że M. S. ur. (...), w dniu 21 maja 2013r. złożył wniosek o emeryturę. Na dzień 1 stycznia 1999r. wnioskodawca udokumentował łączny staż pracy w wymiarze 30 lat, 6 miesięcy i 20 dni. Nie jest członkiem OFE.

W dniu 5 stycznia 1974r. M. S. zawarł z Przedsiębiorstwem (...)w O. umowę o pracę. Powierzono mu pracę na stanowisku cieśli - stolarza. W dniu 1 marca 1979r. powierzono mu obowiązki instruktora praktycznej nauki zawodu. W dniu 30 września 1980r. wypowiedziano mu warunki umowy w części dotyczącej zajmowanego stanowiska i powierzono stanowisko stolarza - cieśli budowlanego, aby od dnia 1 lutego 1981r. powierzyć mu obowiązki cieśli. W dalszym okresie pracy, określano stanowisko pracy ubezpieczonego jako stolarz - cieśla, cieśla, czy cieśla - stolarz. W okresie od 28 kwietnia 1985r. do 28 kwietnia 1986r. M. S. przebywał na tzw. budowie eksportowej. Pracował na rzecz (...) Ltd. (...) AL. (...) Projekt w H., jako cieśla przy budowie fermy drobiu. W (...)ol pracował do 31 grudnia 1992r., przy czym w okresie od 23 czerwca 1990r. do 31 grudnia 1992r. korzystał z urlopu bezpłatnego.

Przedsiębiorstwo (...) Rolniczego w O. wystawiło ubezpieczonemu świadectwo, w którym podało, że w okresie od 15 stycznia 1974r., za wyjątkiem okresów od 1 maja 1985r. do 13 maja 1986r. oraz od 23 czerwca 1990r. do 31 grudnia 1992r. stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał prace cieśli i stolarza na budowie, na stanowisku cieśli - stolarza, wymienione części II, pkt 4 załącznika do zarządzenia Nr 11 Ministra Gospodarki Przestrzennej i (...) z dnia 26 sierpnia 1988r. w sprawie stanowisk pracy w budownictwie, na którym są wykonywane prace w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze uprawniające do wzrostu emerytury (Dz.Urz. MGPIB Nr 1, poz. 5).

Przedsiębiorstwo (...) Rolniczego w O. zajmowało się budową różnego rodzaju obiektów na potrzeby rolnicze. Dominowały zabudowania gospodarcze w Spółdzielniach Produkcyjnych, Kółkach Rolniczych, PGR-ach. (...) były prowadzone na terenie byłego województwa (...). W najlepszym okresie działalności zakładu, było w nim zatrudnionych kilkaset osób. (...)ol prowadził równocześnie szereg robót. M. S. jako stolarz - cieśla wykonywał różne prace. Były to drobne prace stolarskie przy montażu stolarki okiennej, prace ciesielskie przy zakładaniu szalunku oraz te - na wysokości, związane z wywiazkami dachowymi. W zakładzie nie było formalnego podziału na cieśli pracujących na wysokości oraz tych wykonujących prace od podstaw - w szczególności szalunkowe. Zwyczajowo, do tych pierwszych prac byli kierowani młodzi mężczyźni. Budynki stawiano z różnych materiałów, przy czym jeśli chodzi o budynki gospodarcze, to dominowały konstrukcje drewniane. Stawiano budynki o różnych wysokościach, wszystkie powyżej 3 metrów. Cieśle pracujący przy konstrukcjach dachowych musieli się legitymować zaświadczeniami o zdolności do pracy na wysokości. W pracy odwoływającego dominowały prace ciesielskie na wysokości.

W konsekwencji powyższych ustaleń Sąd Okręgowy stwierdził, że M. S. nie przysługuje prawo do emerytury przewidzianej w art. 184 w związku z art. 32 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jedn. Dz. U. z 2013r., poz. 1440), ponieważ nie legitymuje się on wymaganym 15 - letnim okresem pracy w szczególnych warunkach. Zgromadzony w sprawie materiał dowodowy nie wskazuje, by odwołujący będąc zatrudniony w Przedsiębiorstwie (...)w O. od 15 stycznia 1974r. do 30 kwietnia 1985r. oraz od 14 maja 1986r. do 22 czerwca 1990r. na stanowiskach cieśli - stolarza pracował przy pracach, które można by uznać za pracę w warunkach szczególnych. Sąd Okręgowy wskazał, że prace ciesielskie nie zostały w sposób bezpośredni wymienione w załączniku A do rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43 z późn. zm.). Praca na stanowisku cieśli jest natomiast kwalifikowana jako praca wykonywana w warunkach szczególnych jeśli była wykonywana w głębokich wykopach lub na wysokości. W dziale V, pkt 1 i 5 załącznika A do rozporządzenia z roku 1983 wymienia się bowiem prace wodnokanalizacyjne oraz przy budowie rurociągów, jeśli były prowadzone w głębokich wykopach i prace przy montażu konstrukcji metalowych na wysokości. Jak wykazało przeprowadzone postępowanie dowodowe, PBRol w O. zajmowało się budową różnych obiektów, jego działalność miała charakter ogólnobudowlany. Nie była to działalność wysoce specjalistyczna, a tym bardziej w zakresie montażu konstrukcji metalowych. Dominowało budownictwo oparte o konstrukcje drewniane. Jeśli zatem nawet przyjąć, że w pracach ciesielskich M. S. przeważały prace na wysokości powyżej 3 metrów, to nie były to prace przy montażu, wznoszeniu konstrukcji metalowych. Nie miały zatem przymiotu prac uprawniających go do dochodzonego świadczenia. Mając na uwadze powyższe Sąd Okręgowy na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. orzekł, jak w sentencji.

W apelacji M. S. zaskarżył ten wyrok w całości, zarzucając: 1. sprzeczność istotnych ustaleń Sądu z zebrany w sprawie materiałem dowodowym, polegającą na bezzasadnym przyjęciu, że odwołujący nie spełnia warunku legitymowania się

15 letnim stażem pracy w warunkach szczególnych, podczas gdy wykonywał on stale i w pełnym wymiarze prace jako cieśla, które zostały wymienione w zarządzeniu nr 11 Ministra Gospodarki Przestrzennej i (...) z dnia 26 sierpnia 1988r. w sprawie wykazu stanowisk pracy w budownictwie, na których są wykonywane prace w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze uprawniające do wzrostu emerytury (Dz. Urz. nr 11, poz. 43), a które dodatkowo można zakwalifikować jako prace wykazane w dziale V, pkt 5 wykazu A, załącznika do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku;

2. naruszenie przepisów procedury, co miało istotny wpływ na wynik sprawy, tj. art. 477¹⁴ k.p.c. poprzez oddalenie odwołania, pomimo podstaw do uznania, że M. S. pracował w szczególnych warunkach przez okres czasu uzasadniający przyznanie prawa do emerytury dla osób posiadających taki status,

3. naruszenie przepisów procedury, tj. art. 233 k.p.c., poprzez przekroczenie granic swobodnej oceny dowodów, z uwagi na brak wszechstronnego rozważenia zebranego materiału dowodowego i przyjęciu za uzasadnione jedynie argumentów organu rentowego.

Wskazując na wyżej wymienione zarzuty skarżący wniósł wnosząc o zmianę zaskarżonego wyroku i uwzględnienie odwołania, zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych w postępowaniu przed Sądem I i II Instancji, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja nie jest zasadna. Wyrok Sądu Okręgowego jest prawidłowy zarówno co do ustaleń faktycznych, jak i przywołanej podstawy prawnej.

Zgodnie z treścią art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity - Dz. U. z 2013r., poz. 1440), ubezpieczonemu urodzonemu po dniu 31 grudnia 1948r., przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32 ustawy, tj. po ukończeniu 60 lat, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy – na dzień 1 stycznia 1999r. osiągnął okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymagany w przepisach rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43 z późn. zm.) – 15 lat oraz okres składkowy i nieskładkowy o którym mowa w art. 27 ustawy, to jest 25 lat. W myśl § 2 w/w rozporządzenia okresy pracy uzasadniające prawo do wcześniejszego świadczenia emerytalnego to okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wykonywana jest stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku. Przy czym za pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach uważa się pracowników zatrudnionych przy pracach o znacznej szkodliwości dla zdrowia oraz o znacznym stopniu uciążliwości lub wymagających wysokiej sprawności psychofizycznej ze względu na bezpieczeństwo własne lub otoczenia (art. 32 ust. 2 ustawy o FUS).

Z ustaleń Sądu Okręgowego, które Sąd Apelacyjny uznaje za własne wynika, że M. S. nie spełnił wszystkich – przewidzianych w/w przepisach – przesłanek do nabycia prawa do emerytury, gdyż nie udowodnił on wymaganych 15 lat pracy w szczególnych warunkach. Zgromadzony w sprawie materiał dowodowy pozwala na jednoznaczne stwierdzenie, że ubezpieczony w spornym okresie zatrudnienia w Przedsiębiorstwie (...) Rolniczego w O. nie wykonywał pracy w szczególnych warunkach stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. M. S. pracując na stanowiskach stolarza, stolarza-cieśli budowlanego, nie wykonywał stale i w pełnym wymiarze czasu, pracy polegającej na montażu konstrukcji metalowych na wysokości określonej w wykazie A dział V poz. 5 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43 ze zm.). Trafnie uznał więc Sąd I instancji, że praca wykonywana przez ubezpieczonego w tym czasie nie spełniała przesłanek wskazanych w art. 32 ust. 2 ustawy emerytalnej oraz § 2 rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze.

Praca wykonywana przez ubezpieczonego w powyższym okresie nie może być zatem zakwalifikowana jako praca w szczególnych warunkach. Warunek ten jest bowiem spełniony, gdy pracownik w ramach obowiązującego go pełnego wymiaru czasu pracy na określonym stanowisku stale, to jest ciągle wykonuje prace w szczególnych warunkach. Tylko bowiem okresy wykonywania zatrudnienia w pełnym wymiarze czasu pracy wypełniają kryterium uznania pracy o cechach znacznej szkodliwości dla zdrowia lub znacznego stopnia uciążliwości, lub wymagającej wysokiej sprawności psychofizycznej ze względu na bezpieczeństwo własne lub otoczenia. Stałe wykonywanie takich prac oznacza, że krótsze dobowo (nie w pełnym wymiarze obowiązującego czasu pracy na danym stanowisku) lub okresowe, a nie stałe świadczenie pracy wyklucza dopuszczalność uznania pracy za świadczoną w szczególnych warunkach wskutek niespełnienia warunku stałej znacznej szkodliwości dla zdrowia lub stałego znacznego stopnia uciążliwości wykonywanego zatrudnienia (por. postan. SN z 3.10.2008r. II UK 133/08, LEX nr 658191, wyrok SN z 4.06.2008r. II UK 306/07 OSNP 2009/21-22/290).

W świetle zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego, M. S. w ramach zatrudnienia w Przedsiębiorstwie (...) Rolniczego w O. zajmował się drobnymi pracami stolarskimi przy montażu stolarki okiennej, pracami ciesielskimi przy zakładaniu szalunku oraz pracami przy wywiązkach dachowych – na wysokości. W pracach ciesielskich ubezpieczonego przeważały prace na wysokości powyżej 3 metrów ale w budownictwie opartym o konstrukcje drewniane. Działalność Przedsiębiorstwa miała bowiem charakter ogólnobudowlany, a nie specjalistyczny w zakresie konstrukcji metalowych. Tym samym praca wnioskodawcy w spornym okresie – wbrew twierdzeniom apelującego – nie odpowiadała zakresowi obowiązków pracy cieśli przy montażu konstrukcji metalowych na wysokości wymienionej w dziale V poz. 5 wykazu A stanowiącego załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze i nie może być zakwalifikowana jako praca w szczególnych warunkach.

Sąd Najwyższy wielokrotnie wskazywał, a Sąd Apelacyjny w Łodzi podziela to stanowisko, że z przywileju przejścia na emeryturę w niższym wieku emerytalnym, przysługującego pracownikom zatrudnionym w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, mogą korzystać wyłącznie pracownicy, którzy byli rzeczywiście zatrudnieni stale i w pełnym wymiarze czasu pracy w szkodliwych warunkach pracy (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia: 15 grudnia 1997 r., II UKN 417/97, OSNP 1998/21/638; 21 listopada 2001r., II UKN 598/00, OSNP 2003/17/419; 4 czerwca 2008 r., II UK 306/07, Lex nr 494129). Nadto w wyroku z dnia 21 listopada 2001r., II UKN 598/00, Sąd Najwyższy podkreślił, że o uprawnieniu do emerytury na podstawie § 2 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego dla pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43 z późn. zm.), decyduje łączne spełnienie przez pracownika wszystkich warunków określonych w tym przepisie, a nie jego przekonanie, że charakter lub warunki pracy wystarczają do uznania jej za wykonywaną w szczególnych warunkach. Przewidziane w art. 184 w zw. z art. 32 cyt. wyżej ustawy prawo do emerytury w niższym wieku emerytalnym niż powszechnie przyjęty stanowi przywilej i odstępstwo od zasady wyrażonej w art. 27 cyt. ustawy emerytalnej, a zatem regulujące je przepisy należy wyklądać w sposób ścisły i gwarantujący zachowanie celu uzasadniającego to odstępstwo.

W ocenie Sądu Apelacyjnego, zawarte w apelacji twierdzenia stanowią w istocie polemikę z prawidłowymi i nie budzącymi wątpliwości ustaleniami Sądu I instancji. Sąd Okręgowy prawidłowo – w świetle art. 232 k.p.c. - ocenił wynik przeprowadzonego postępowania dowodowego, bez naruszenia granic zakreślonych przepisem art. 233 § 1 k.p.c.

Podsumowując, ubezpieczony nie wykonywał w spornym okresie swego zatrudnienia pracy w warunkach szczególnych, tym samym nie udowodnił 15 – letniego okresu takiej pracy i nie spełnił warunków do nabycia prawa do wcześniejszej emerytury.

W tym stanie rzeczy, nie znajdując podstaw do uwzględnienia apelacji, Sąd Apelacyjny na podstawie art. 385 k.p.c. orzekł, jak w sentencji swojego wyroku.